T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/207
KARAR NO : 2024/387
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 3194 sayılı Kanun'un 39. maddesi kapsamında gerçekleştirilen yıkım nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.K
Vekili : Av. T. Y
Davalı : Cizre Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. F. İ

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Şırnak ili, Cizre ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parselde, ... Sokak, No:29 adresinde yer alan avlulu iki adet evi ve ahırının, metruk yapı olduğu nedeniyle yıktırılması sonucu oluştuğu ileri sürülen maddi zarara karşılık, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 150.000 TL tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Mardin 1. İdare Mahkemesi 14/06/2019 tarih ve E.2019/1262, K.2019/1119 sayılı kararı ile, davacı tarafından, taşınmazlarının haksız olarak yıkıldığından bahisle uğranılan zararın giderilmesi talebiyle genel hükümler kapsamında yapılan başvurunun reddi üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca uyuşmazlık konusu miktarın açıkça gösterilerek tam yargı davası açılması gerektiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava dilekçesinin reddine karar verilmiştir.

3. Davacı vekili yenilediği dilekçede müvekkilinin, Şırnak ili, Cizre ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel, ... Sokak, No:29 adresinde yer alan müvekkiline ait konutun metruk yapı olduğundan bahisle, davalı idare tarafından herhangi bir karar alınmaksızın yıkımın gerçekleştirildiğini, encümen kararı, tebliğ vs. olmaksızın gerçekleştirilen yıkım eylemi neticesinde zararın giderilmesi istemiyle tam yargı davası açılmadan önce idareye ön başvuru yapıldığını ifade ederek, meydana gelen maddi zarara karşılık olmak üzere fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 150.000 TL tazminatıntahsilini talep etmiştir.

4. **Mardin 1. İdare Mahkemesi 07/02/2022 tarih ve E.2019/1633, K.2022/227 sayılı kararı**ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 25/11/2022 tarih ve E.2022/2208, K.2022/1945 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"... dava konusu dosya incelendiğinde, davalı idare tarafından yapının yıkıldığı kabul edilmekte ise de davacının yapısının metruk yapı ilan edilen taşınmazlar arasında bulunması, aynı mahallede davacının taşınmazı dışında ifa edilen yıkımların belediyece gerçekleştirilmesi ile Mahkememiz tarafından defeatle yapılan ara kararlara karşın davalı idarece dava dosyasına bahse konu yıkımın hangi mevzuat kapsamında ve hangi idari karar uyarınca ifa edildiği noktasında herhangi bir bilgi ve belge sunulmadığı hususları birlikte gözetildiğinde: uyuşmazlığın bir idari eylemden değil haksız fiil iddiasından kaynaklanmakta olduğu sonucuna ulaşılmış, tespit edilen yıkım işleminin; kim tarafından yapıldığı, usulüne uygun olup olmadığı konularında inceleme yaparak karar verme görevinin haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümleri gereğince adli yargının görev alanına girdiği kanaatine varılmıştır.

Bu durumda haksız fiil niteliğindeki eylem nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen Zararın tazmini istemine ilişkin uyuşmazlığın adli yargı mercilerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarih ve E: 1958/17, K: 1959/15 sayılı kararının. 111. Bölümünde; "...başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar

konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır. Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır." denilmektedir.

Nitekim, benzer bir konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 11/04/2016 tarih ve E:2016/181. K:2016/225 sayılı kararı ile de adli yargının görevli kılındığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine..."

5. Davacı vekili bu kez, aynı nedene dayalı fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla toplamda 1.000 tazminatın yıkım tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyleadli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

6. **Cizre 1. Asliye HukukMahkemesi 13/10/2023 tarih ve E.2022/1149, K.2023/884 sayılı kararı** ile, davanın idari eylem nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkin olduğundan yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle görevsizlik ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olduğundan, taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında re'sen gözetilir. Taraflar da yargılama bitinceye kadar görev itirazında bulunabilirler. Görev itirazı yapılmamış olsa bile re'sen mahkeme, ilk önce görevli olup olmadığını inceleyip karara bağlamalıdır.

Anayasanın 125 inci maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişinde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru, hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmektedir ve bu idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Kamu hizmetlerini yürütmekte görevli bir kamu kurum veya kuruluşunun kendisini görevli kılan kanunlarda gösterilen hizmetlerden birinin yürütülmesi sırasında hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi sebebiyle kişilere verdiği zararın tazmini istemine ilişkin davada, kamu hizmetinin yöntemine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun olarak işletilip işletilmediğinin ve hizmet kusuruyla zarara sebep olunup olunmadığının saptanması görevi idari yargı yerine aittir. (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 2013/11334 Esas 2014/15018 Karar Sayılı İlamı)

İdare hukukuna dair mevzuatla davalı idareye verilen can ve mal emniyetini tehdit ettiği için metruk binaların yıkılması görevinin icrası kapsamında gerçekleştirilen eylemin idare fonksiyonu çerçevesinde cerayan ettiği, bu konuda alınmış bir idari kararın bulunmamasının söz konusu eylemin idari niteliğinin ortadan kalkacağı anlamına gelmeyeceği, bu yönüyle dava konusu yıkımın, kamu gücü ayrıcalıkları kullanılarak idare hukukunun uygulanma sahasında gerçekleştirildiği görüldüğünden bu eylemden doğan zararın tazmini istemine dayanan bakılan davanınidari yargının görevinde kaldığı ve işin esasının karara bağlanması gerektiği anlaşılmıştır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 22 nci maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"İki mahkemenin aynı dava hakkında göreve veya yetkiye ilişkin olarak verdikleri kararlar kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleştiği takdirde, görevli veya yetkili mahkeme, ilgisine göre bölge adliye mahkemesince veya Yargıtayca belirlenir."

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunu'nun(2247 sayılı Kanun)" Hüküm Uyuşmazlığı "başlıklı1 inci maddesi şöyledir:

" Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari (2) yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

2247 sayılı Kanun'un" Hüküm Uyuşmazlığı "başlıklı24 üncü maddesi şöyledir:

" 1 inci maddede gösterilen yargı mercileritarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir."

Yapılan yargılama sonucunda tüm dosya kapsamı değerlendirildiğinde, YARGITAY HUKUK GENEL KURULUNUN 04/11/2015 güncel tarihli 2015/17-225 esas 2015/2370 karar sayılı ilamı, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26.02.2015 tarih, 2015/493 Esas, 2015/557 Karar sayılı ilam ve 17.H.D. Yerleşmiş içtihatları da gözönüne alındığında davanın idari eylem nedeni ile madditazminat istemine ilişkin olduğu, mahkememizin yargı yolu nedeniyle görevsiz olması nedeniyle davacının dava dilekçesinin reddine ve Mahkememizin görevsizliğine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenler uyarınca;

1-Mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE, DOSYANIN UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE ..."

7. Davacı vekilinin olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemli başvurudabulunduğu hususu da gözetilerek, Cizre 1. Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

8. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 16. maddesi uyarınca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısının konuya ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idariyargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, Cizre İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından metruk binalar hakkında yapılan çalışma sonucu düzenlenen rapor doğrultusunda gereğinin yapılması için 23.10.2017 tarihli ve 64569-2017 sayılı yazı ile davalı Belediye Başkanlığına bildirimde bulunulduğu, Emniyet Müdürlüğünün anılan yazısı ekindeki listede adresleri belirtilen ve halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması için daha korunaklı hâle getirilmesi veya yıktırılması gerektiği değerlendirilen metruk yapılar ile ilgili olarak davalı Belediye tarafından yıkım çalışmalarının yürütüldüğü, bu kapsamda 29.12.2017 tarihli ve 41086151/1813 sayılı yazı ile metruk yapı olarak tespit edilen yapının 10 gün içinde tamir edilip tehlikeleri ortadan kaldırılmadığı takdirde Belediyece yıktırılacağının davacıya bildirildiği ve bu yazının gereğinin yerine getirilmediğinden bahisle söz konusu yapıların Belediye ekipleri tarafından yıktırıldığı, davacı tarafından 21.02.2019 tarihinde Belediye Başkanlığına yapılan başvuru ile yapıların, yıkılacak derecede hasarlı olmadığı belirtilerek, yıktırılan yapıların yeniden inşa edilmesi için maddi destek sağlanarak zararının giderilmesinin istenildiği, bu başvurunun reddi üzerine yıkım nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, uyuşmazlığın çözümünün 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca tam yargı davası kapsamında idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 15.05.2023 tarihli ve 2023/166 E., 2023/351 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır.

Bu nedenle, dava konusu uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevine girdiği anlaşıldığından, Mardin 1. İdare Mahkemesinin 07.02.2022 tarihli ve 2019/1633 E., 2022/227 K. sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

B. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idariyargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir.

"...Dosyalarda yer alan belgelerin incelenmesinden, Cizre İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından metruk binalar hakkında yapılan çalışma sonucu düzenlenen rapor doğrultusunda gereğinin yapılması için 23/10/2017 tarihli ve 64569-2017 sayılı yazı ile davalı Belediye Başkanlığına bildirimde bulunulduğu, Emniyet Müdürlüğünün anılan yazısı ekindeki listede adresleri belirtilen ve halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması için daha korunaklı hâle getirilmesi veya yıktırılması gerektiği değerlendirilen metruk yapılar ile ilgili olarak davalı Belediye tarafından yıkım çalışmalarının yürütüldüğü, bu kapsamda 29/12/2017 tarihli ve 41086151/1813 sayılı yazı ile metruk yapı olarak tespit edilen yapının 10 gün içinde tamir edilip tehlikeleri ortadan kaldırılmadığı takdirde Belediyece yıktırılacağının davacıya bildirildiği ve bu yazının gereğinin yerine getirilmediğinden bahisle yapıların Belediye ekipleri tarafından yıktırıldığı, davacı tarafından 21/02/2019 tarihinde Belediye Başkanlığına yapılan başvuru ile yapıların, yıkılacak derecede hasarlı olmadığı, yıktırılan yapıların yeniden inşa edilmesi için maddî destek sağlanarak zararının giderilmesinin istenildiği, bu başvurunun reddi üzerine yıkım nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacıya ait avlulu iki adet ev ve ahırın yıkılmasına ilişkin olarak davalı Belediye tarafından herhangi bir karar alınmadığı belirtilmiş ise de, yapıların metruk olduğundan bahisle davacıya gönderilen 29/12/2017 tarihli "Halkın can ve mal güvenliğini tehdit eden, çevre kirliliğine neden olan, kullanılamaz durumda terk edilmiş yapınız 10 gün içerisinde tamir edilip tehlikeleri ortadan kaldırmadığınız durumda tarafımızca yıktırılacaktır" şeklindeki yazının gereğinin davacı tarafından yerine getirilmemesi üzerine yıkılmış olduğu göz önünde bulundurulduğunda, anılan yazının, kamu gücüne dayalı olarak davalı Belediyece tesis edilen idarî işlem mahiyetinde olduğu ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 39. maddesine dayanılarak tesis edilen bu işlemin icrası amacıyla dava konusu yapıların yıktırıldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde kamu gücü kullanılarak tesis edilen işlemin icrası amacıyla uyuşmazlığa konu yapıların yıktırılması nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1-b) işaretli bendinde yer alan " idarî

eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

Her ne kadar, uyuşmazlığa konu taşınmazın adres bilgilerinin ihtilaflı olduğu, davacının bildirdiği adresin metruk binalar listesinde olmadığı, davacıya ait olduğu belirtilen adresteki binanın farklı bir bina olduğu iddiasında bulunulduğu ve davacıya yapılan bildirimin usulüne uygun olup olmadığının anlaşılamadığı ileri sürülmekte ise de, taşınmaz üzerindeki yapıların davalı idarece tesis edilen idarî işleme dayanılarak yıktırıldığının ihtilafsız olması nedeniyle, yıktırılan binaya ilişkin bilgilerin doğruluğunun tespiti ile uygulamaya esas idarî işleme yönelik tebligatın usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığının denetiminin de söz konusu idarî işlemin yargısal denetimi konusunda görevli olan idarî yargı merciince yapılacağı tabiîdir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idarî yargının görevli olduğu düşünülmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

11. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"...

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

13. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususstaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

14. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

15. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"Yıkılacak derecede tehlikeli yapılar"* başlıklı 39.maddesi şöyledir:

"(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/12 md.) Genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiği valilikçe tespit edilen metruk yapılar ile bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerinin adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki adreslerine tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe üç gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibine bu şekilde tebligat yapılamaması hâlinde bu durum tebligat yapan idarenin internet sayfasında 30 gün süre ile ilan edilir ve tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıtla tespit edilir. Malik dışında binada ikamet amacıyla

oturanlara da ayrıca tahliye için tebligat yapılır.

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/12 md.) Tebligatı veya ilanı müteakip 30 günü geçmemek üzere ilgili idarece belirlenen süre içinde yapı sahibi tarafından tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması hâlinde, tehlikenin giderilmesi veya yıkım işleri belediye veya valilikçe yapılır ve masrafı % 20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir.

Alakalının fakruhali tevsik olunursa masraf belediye veya valilikçe bütçesinden karşılanır. Tehlike durumu o yapı ve civarının boşaltılmasını icabettiriyorsa mahkeme kararına lüzum kalmaksızın zabıta marifetiyle derhal tahliye ettirilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin, Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

17. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

19. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

20. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

21. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davacı vekilince de olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemli başvurudabulunulduğu hususu da gözetilerek, Cizre 1. Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, Şırnak ili, Cizre ilçesi, ... ada, ... parselde kayıtlı taşınmaz üzerindeki davacıya ait iki adet ev ve ahırın yıkılacak derecede tehlike arzettiği nedeniyle yıkılması sonucu oluştuğu ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

24. İdarelerin 3194 sayılı İmar Kanun'u uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ile 2981 sayılı Kanun uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler, *"idari işlem"* bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldukları program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekleştirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, *"idari eylem"* niteliği taşımaktadır.

25. 3194 sayılı Kanun'un 39. maddesinde belediye sınırları içinde yer alan ve varlığı kamu için tehlike arz eden binadan belediyelerce yapılacak tebligat üzerine gereğinin ilgilileri tarafından yerine getirilmemesi kaydı ile yıktırılabileceği düzenlenmiş, bu maddede belirtilen sakıncaların giderilmesi için idareye kamu gücünü kullanma yetkisi tanınmıştır. Bu yolla tesis edilen işlemin idari davaya konu edilerek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu açıktır.

26. Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait Şırnak ili, Cizreilçesi, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan iki adet ev ve ahırın yıkılacak derecede tehlikeli olduğu ve genel güvenlik ve asayiş bakımından tehlike arz ettiğinin İlçe Emniyet Müdürlüğünce 23/10/2017 tarihli tutanakla saptanarak yapının yıkılması gerektiğinin bildirilmesi üzerine Cizre Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğünce tehlikeli yapı tespit tutanağı düzenlenerek, yapının sahibi tarafından on gün içinde tamir edilip tehlikeleri ortadan kaldırılmadığı takdirdeyıkılacağı yolundaki 29/12/2017 tarihli tebliğ evrakı ile davacıya bildirildiği, yapı sahibi tarafından gereğinin yapılmaması üzerine ilgi yapıların Belediye Ekiplerince yıktırıldığı, davacı tarafından 21/02/2019 tarihinde Belediye Başkanlığına yapılan başvuru ile yapıların, yıkılacak derecede hasarlı olmadığı, yıktırılan yapıların yeniden inşa edilmesi için maddi destek sağlanarak zararın giderilmesinin istenildiği bu başvurunun reddi üzerine yıkım nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

27. Davacıyaait avlulu iki adet ev ve ahırın yıkılmasına ilişkin olarak davalı Belediye tarafından herhangi bir karar alınmadığı belirtilmişse de; yapıların metruk olduğundan bahisle davacıya gönderilen 29/12/2017 tarihli *"Halkın can ve mal güvenliğini tehdit eden, çevre kirliliğine neden olan, kullanılamaz durumda terk edilmiş yapınız 10 gün içinde tamir edilip tehlikeleri ortadan kaldırmadığınız durumda tarafımızca yıktırılacaktır."* şeklindeki yazının gereğinin davacı tarafından yerine getirilmemesi üzerine yıkılmış olduğu göz önünde bulundurulduğunda, anılan yazının kamu gücüne dayalı olarak davalı Belediyece tesis edilen idari işlem mahiyetinde olduğu ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 39. maddesine dayanılarak tesis edilen bu işlemin icrası amacıyla dava konusu yapıların yıktırıldığı sonucuna ulaşılmaktadır .

28. Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Kanun'un 2/1.b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Cizre 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Mardin 1. İdare Mahkemesinin 07/02/2022 tarih ve E.2019/1633, K.2022/227 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Cizre 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ İLE; Mardin 1. İdare Mahkemesinin 07/02/2022 tarih ve E.2019/1633, K.2022/227 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN